

PROLOGAS

1926

Jie vis kartoja „kūnas“, ir Flora sumoja tuojau imsianti nepaliaujamai klykti. Nors šneka pakuždomis, vis tiek gana garsiai, kaip elgiasi vyrai, ir tą žodį įterpia daugybę kartų. „Negalime palikti *kūno* čia, kambaryje.“ „Jei *kūną* paguldysim į vonią, atrodys, kad jis paskendo.“ „Bet, ištyrus *kūną*, paaiškės, kad plaučiuose nėra vandens.“ Ir taip toliau. O tuo metu Flora, užsirakinusi nykiame savo proto kalėjime, visai nebesusivokdama nuo tos akimirkos, kai rado apgailėtinus, blyškius palaikus, virpa nuo ledinio vėjo, kuris ją košia pro atviras duris ir taršo aukštus eukaliptus, išsirikiavusius tamsiame slėnyje.

– Jei senis tai suuos, – taria Tonis ir, pabrėždamas savo įžvalgą, trukteli cigaretės dūmo, – užtrenks banko saugyklą, ir Flora liks tuščiomis rankomis.

Ji nori pasakyti, kad pinigai jai nerūpi, kad iki šiol mirtis neatrodė tokia didžiulė, apčiuopiama ir baigtinė kaip dabar, stovint prie žmogaus, kuris dar vakar kvėpavo ir verkė, lavono. Jos lūpos krutėjo, bet iš jų neišsiveržė nė garso.

– Ką ketini daryti, Flore? – klausia Meilutis.

– Šnekinti ją beprasmiška, – purto galvą Tonis, apšviestas blausiai spingsinčio žibinto. – Atsitokės tik maktelėjusi kelis gurkšnius viskio. Aišku tik tiek: žmonėms nevalia to sužinoti. Visi turi manyti, kad įvyko nelaimingas atsitikimas. Jis pargriuvo vaikštinėdamas krūmynais apžėlusiu taku.

– Sniege? Ar kas nors tuo patikės?

– Paklausk savęs, kokia buvo šio asmens reputacija, – atšauka Tonis ir – o mieliausiasis Dieve! – raštuotos odos bato

galu kiek stumteli negyvėlį, kuris pasikelia ir vėl susmunka ant grindų. – Jis tikrai nebuvo rimtas, patikimas pilietis. – Tonis, susivokęs, kad jį girdi Flora, susitvardo. – Atleisk, Flore. Tik esu praktiškas. Turi mumis pasikliauti.

Flora sukrėsta linkteli, niekaip nesuprasdama, kas atsitiko.

– Ar toli gabensime kūną? – pasiteirauja Meilutis.

– Kuo arčiau krioklių.

Meilutis kinkteli galvą ir pasilenkęs mėsingomis rankomis čiumpa už suglebusių mirusiojo kojų. Flora sukrunta padėti, tačiau jis švelniai, bet ryžtingai nustumia ją šalin.

– Palauk čia. Mums iš tavęs, tokios pakrikusios, jokios naudos, be to, šurpiai šalta. Dviejų lavonų jau būtų per daug. – Jis nuspriegia pro duris cigaretės nuorūką, padariusi lanką, ši sminga į sniegą, ir plykstelėjusios žarijos tuoju užgęsta.

Flora nulydi juos žvilgsniu. Jie drimblina į tamsą ir šaltį, kol sodo pakrašty virsta mažomis figūrėlėmis ir pranyksta ant akmeninių laiptų, kurie leidžiasi į slėnį. Prapliumpa lietus, stambūs lašai, pabirę iš sukuriuojančio nakties dangaus, tyliai kapsi ant sniego. Ji stovi prie durų stingstančiais pirštais ir laukia jų grįžtant.

Lietus nuplaus gilius turistų sniege paliktus pėdsakus ir tarp jų besivelkančių gležnų negyvėlio rankų šliužę. Tačiau lietus nupraus ir mirusiojo kūną, susups jį į drėgnas įkapes, palaidos šlapiame kape. Flora rankomis susiima galvą ir pravirks-ta priblokšta, nusivylusi, rauda dėl netekties ir to siaubo, kuris neabejotinai prislėgs. *Vargšė Violeta*, vis kartoja mintyse, *vargšė, vargšė Violeta*.

PIRMAS SKYRIUS

2014

Jei būčiau turėjusi bent menkos patirties, kaip elgtis su vyrais, jei nebūčiau trisdešimtmetė skaistuoLė, triūsianti pirmame savo darbe, gal ir būčiau mokėjusi kalbėtis su Tomu Lindegar-
du, nevapėdama lyg kokia kvailė.

– Gersi kaip visada? – paklausiau, jam priėjus prie prekys-
taliao. – Gali atsisėsti ir palaukti, kol būsi aptarnautas prie stalo.
Jei nori. Arba ne. Na, nenurodinėsiu.

Tomas nusišypsojo, melsvų jo akių kampučiuose susimetė
raukšlėlės.

– Šiandien gal tave nustebinsiu ir užsisakysiu ką nors kita, –
pasakė jis.

Nusijuokiau, bet susizgribusi, kad juokiuosi per garsiai, stai-
ga nuščiuvau.

– Puodelį espreso, – paprašė jis.

– Bet dažniausiai ją... ak.

Jis vėl nusišypsojo, ir aš taip pat šyptelėjau, trumpam jo ap-
svažiginta kaip kiekvienąkart. Paskui, išvydusi atėjusią ponią
Teit, nuskubėjau jai padėti. Nors ji norėjo būti nepriklausoma
ir savarankiška, reikėjo padėti jai atsisėsti ant kėdės, nes ji
vaikščiojo pasiramsčiuodama lazdele ir skundėsi sustabarėju-
siais sąnariais.

– Ačiū, mieloji, – padėkojo moteris, įsitaisiusi ant kėdės. –
Prašau atnešti dvigubos latės ir cigaretę.

Ponia Teit nuolat šitaip šmaikštaudavo. Metė rūkyti prieš
trisdešimt metų, tačiau prisipažino kasdien pasigendanti dūmo
gerdama kavą.

– Bus patiekta. – Nudrožiau prie prekystalio, kur Penė buvo užkaitinusi kavos aparatą. Šnypščiantys jo garai stebė kavinės klegesį ir vangiai grojančią muziką. Tomas sėdėjo prie įprastinio stalo pačiame kambario viduryje.

Penė dirstelėjo į mane, šiek tiek linktelėjo Tomo pusėn ir reikšmingai man nusišypsojo.

Gūžtelėjau pečiais. Nė nenutuokiau, ar mudu su Tomu sieja tik kasdienis bendravimas, ar jis domisi manimi taip kaip aš juo. Jis buvo vienas iš architektų, restauruojančių istorinį „Žaliojo SPA“ viešbutį, specialiai atvykęs iš Danijos projektuoti kambarių ir sugniuždyti man širdies. O šios stiklu ir chromu tviskančios kavinės, įsikūrusios ką tik suremontuoto rytinio „Žaliojo SPA“ sparno kampe, šeimininkė buvo Penė. Nė kiek neabejojau, kad Tomo akį turėtų labiau traukti sporto salėje padailintos jos kūno linijos, be to, jos gyslomis teka ispaniškas kraujas iš motinos pusės. Aš, liesa, šviesaus gymio ir blyškiais antakiais, tikrai negalėčiau su ja varžytis.

Penė pastūmė man dvi lėkštutes: vienoje buvo puodelis latės poniai Teit, kitoje – espresas Tomui.

– Pirmiausia aptarnauk poniją Teit, – tyliai nurodė ji, – tada mažumėlę padelsk, gerai? Ar moki, kaip tą daryti?

Linktelėjusi nunešiau latę poniai Teit, paskui – kavą Tomui.

– Ačiū, Lorena, – tarė jis ir, tarp nykščio ir smiliaus papurtęs du pakelius cukraus, subėrė jį į puodelį. – Šįryt ramu?

Gavusi proga, prie jo stalo užtrukau ilgėliau.

– Taip, nors man visai patinka, kai čia tiršta žmonių. Pasine-riui į tokį darbo ritmą.

Užsimezgė lengvas pokalbis. Štai nerūpestingai šnekuosi. Nėra taip sunku, kaip maniau.

– Ar norėtum trumpam prisėsti? – maloniai šyptelėjo Tomas.

Iš jaudulio man pašiorpo oda. Žvilgtelėjau į Penę, o ši pri-tariamai pamojo. Mano rankinėje po prekystaliu suskambo mobilusis, bet nekrepčiau dėmesio. Mudu sušnekom apie šį bei tą, niekuo neįpareigojančiomis temomis, vėliau kalba pasisu-ko apie rimtesnius dalykus – jis išsiskyręs, vaikų neturi. Mūsų

žvilgsniai susidūrė, prapliupom juoktis. Užsimezgė flirtas. Mes flirtavom. Ši mintis užliejo mane šiltu srautu. Vėl išgirdau bruzdant savo telefoną.

Netrukus pajutau šalia stovint Penę.

– Atsiprašau, Lorena. – Ji atnešė mano mobilųjį, kuris vėl skambėjo. – Žiūrėk, tai tavo mama, ji atkakliai skambina. Gal kas nutiko?

Telefono ekrane švietė keturios raidės: MAMA.

– Atleisk, – tariu Tomui. – Atsiliepsiu.

– Žinoma. – Tomas išgėrė kavą. – Vis tiek jau turiu eiti.

Paėmusi iš Penės telefoną, nuskubėjau į kambario kampą ir užlindau už žurnalų stovo.

– Mama?

– Kur tu esi? Skambinau tris kartus!

– Darbe. Juk negaliu visko mesti... – Sudraudžiau save: nevalia taip šiurkščiai su ja šnekėti. – Dirbant sunkoka atsiliepti, ir tiek. Aptarnavau klientą. – Dirstelėjau per petį. Tomo nebėra. Bet jis kažką paliko ant stalo. Nuėjau pasižiūrėti.

– Neprisiskambinusi sunerimau. Kodėl taip anksti darbuojiesi?

– Rytinė pamaina. Aptarnauju žmones, užsukančius čia pakeliui į darbą. – Ant stalo gulėjo raktas, prisegtas prie plastmasinio pakabuko. Vienoje jo pusėje, langelyje, parašyta *Tomas Lindegardas*. Apvertusi pakabuką, perskaičiau: *Senasis vakarinis sparnas*. Nuėjusi prie durų, jas stumtelėjau. Abipus gatvės rikiavosi darbuotojų automobiliai ir aukštos pušys. Tolumoje vyras, važiuojantis traktoriuku, pjovė pėsčiųjų tako žolę. Dar nebuvo matyti nė vieno neskubriai riedančio turistų automobilio, besidairančio vietos aikštelėje netoli krioklių pasivaikščiavimo tako. Ir Tomo nė ženklo.

– Atsiprašau. Juk žinai, kaip nerimauju, – pasakė mama.

– Taip, suprantu, kad nerimauji. – Įsimečiau raktą į juodos prijuostėlės kišenę ir užvėriau duris sau už nugaros. Penė ėmė pinigų iš ponios Teit už kavą ir plepėjo su ja, bet kavinė jau buvo ištuštėjusi. – Kas nors skubaus? – paklausiau mamos.

– Tiesą sakant, ne. Tik... Adamo knygos... – mamai užspaudė gerklę.

– Paimsiu jas, – ryžtingai tariau. – Atsiųsk man čionai.

– Ketini likti?

– Taip, žinoma. – Įkvėpiau ruošdamasi tam, ką netrukus išgirsiu.

– Tai toli nuo namų.

– Dabar čia yra mano namai.

– Nerimauju, nieko daugiau...

Nerimauju. Ir vėl tas žodis.

– Man čia patinka. – Labiau nei patinka. Jaučiuosi geriau nei kada nors iki šiol. Išvykau iš savo gimtojo miesto Tasmanijos pakrantėje ir gyvenu viena Žydruosiuose kalnuose, stūksančiuose už Sidnėjaus. Mokausi dalykų, kuriuos kiti įgudo daryti paauglystėje: mokėti nuomą, tvarkyti savo skalbinius, skaičiuoti išlaidas maistui. Tuo rūpinuosi kur kas vėliau, nei turėčiau.

– Negerai, kad esi taip toli. Namas toks tuščias, ir... ar tikrai tau viskas gerai? Nenoriu, kad nutiktų... kas nors bloga.

Mama man skambindavo du tris kartus per dieną ir visus tuos sykius pažadindavo kažkokios negandos šmėklą. Tai mane taip suerzindavo, kad ne tik mausdavo dantis, bet ir sopėdavo širdį. Mes buvom nepaprasta šeima. Ir aš buvau nepaprasta dukterė. Visos mūsų aplinkybės buvo nepaprastos.

– Tikėk manimi, – pasakiau kokį šimtąjį kartą, – dėl manęs tau nėra ko nerimauti.

Ji atsiduso.

– Niekas negali man to pažadėti.

– Jei kalbėsiu telefonu bent valandėlę ilgiau, neteksiu darbo, – pamelavau. – Šįryt plušam iš peties. Atsiųsk tas knygas. Turėsiu ką veikti vakarais.

O vakarai buvo ilgi ir tuštoki. Televizijos signalas nuolat trūkinėjo, Penė iki šiol buvo vienintelė mano draugė, bet negalėjau tikėtis, kad ji mane linksmins kas vakarą. Guldavausi anksti, nešdavausi į lovą puodelį arbatos ir gabalėlį vaisinio pyrago, skaitinėčiau į lentynos galą nugrūstus senus žurnalus apie garsenybes.

– Gerai, atsiūsiu, bet...

– Iki, mama.

Penė žiūrėjo, kaip įkišau telefoną į rankinę ir vėl kibau į darbą.

– Ar nieko blogo? – pasiteiravo ji.

– Kaip visada, – atsakiau.

Tik vėliau, gerokai vėliau, prisiminiau Tomo raktą. Parsiradusi namo, nušveičiau prijuostėlę ant lovos ir tiesiu taikymu nudrožiau maudytis. Mano močiutės buto Žaliuosiuose Kriokliuose, esančio už ponios Teit namo vos penkios minutės pėsčiomis nuo kavinės, vonios kambarys buvo toks ankštas, kad vos galėjau ištiesti rankas į šonus, bet vonia gili, o langas greta jos atsivėrė į uždara, nuošalų sodelį. Valandėlę pasimėgavau mirkdama putose, bet į skalbyklę sukrovusi skalbinius išgirdau joje kažką džerkštelint. Kai iš nešvarios prijuostėlės ištraukiau raktą, mane nusmelkė šiokia tokia kaltė.

Palikusi raktą virtuvėje ant suolo, pavakarieniavau – šįkart mikrobangų krosnelėje pasišildžiau befstrogeną – ir įdėmiai apžiūrėjau raktą, pakišusi jį po šviestuvo, kabančio virš galvos, lempa. *Tomas Lindegardas*. Kokia graži pavardė. Už langų tirštėjo sutemos. Dabar statybvietėje nė gyvos dvasios. Net Penė jau bus kavinės lange pakabinusi lentelę „Uždaryta“. Žinojau, kur gyvena Tomas, kol dirba šiame projekte: mačiau jo išsinuomotą automobilį už keturių kvartalų, prie namelio su ilga, ąžuolais apsodinta įvažą. Pagalvojus, kaip beldžiuosi į jo duris, mano širdis sutuksėjo smarkiau.

Išsinėrusi iš maudymosi chalato, apsilvilkau švarius marškinėlius, užsitempiau džinsus, apsiaviau batus ir išėjau iš buto.

Vakaras buvo šiltas, minkštas, oras sodriai įkvipęs pušimis ir eukaliptais. Čia atsikrausčiau vasaros pradžioje prieš tris mėnesius, o dabar jau kovas, bet karščių man dar neteko patirti. Pukšnojo lengvas vėjelis, blyškiu gintarinės spalvos dangumi plaukė rausvi debesys. Nužingsniauau įkalne pagrindinio kelio link, po kojomis traškėjo nulūžusios šakelės ir pušų spygliai.

Prie Tomo namo nestovėjo joks automobilis. Mane apėmė didžiulis nusivylimas. Ko tikėjaisi? Atsižvelgiant į praeities įvykius, nebegalėsiu užmegzti normalių santykių. Nors to troškau visa širdimi.

Atsidususi nusigrėžiau ir patraukiau į namus.

Tačiau ten eiti nenorėjau. Gal jis vis dar statybvietyje? Pasukau į „Žaliojo SPA“ viešbutį.

Tas viešbutis buvo pakriko vingraus grožio, apkerpėjusias akmenines jo sienas dažė saulėlydžio spalvos. Žemės sklypas driekėsi kokį kilometrą iki stataus šlaito pakraščio. Iš ten atsivėrė apačioje plytintys slėniai, tolumoje, kiek užmato akys, dunksojo kalvos. Abipus pagrindinių durų augo dvi aukštos šimtametės pušys, aplink kiekvieną vešėjo metro aukščio gėlynas, gausiai užkėstas piktžolėmis ir žydinčiomis geltonomis gėlėmis. 1880-aisiais pastatytas viešbutis klestėjo dvidešimto amžiaus pradžioje, o po Antrojo pasaulinio karo, per kurį tarnavo kaip kariuomenės išsiuntimo centras, buvo apleistas. 1960-aisiais neryžtingai mėginta jį suremontuoti, bet atnaujintas tik rytinis sparnas, kuriame buvo švenčiamos vestuvės, rengiami priėmimai. Deja, vėliau ir jis buvo užkaltas lentomis. Pernai į jį įsikėlė statybininkai. Atvyko Tomas. Penė išsinuomojo kavinę. Pabėgau nuo tėvų, gyvenančių Tasmanijoje, ir pasiprašiau jos priimama į darbą. Aptarnaudavau čionykščius ir turistus, bet daugiausia statybininkus. Rytinį „Žaliojo SPA“ sparną ketinama atverti dar šiais metais.

Tačiau kažin ar jau daugybę dešimtmečių buvo kas nors įkėlęs koją į vakarinį sparną, autentišką dviauکشį akmeninį pastatą su įmantriais itališko stiliaus arkiniais langais ir karnizais.

O aš turėjau jo raktą.

Iki šiol gyvenau vengdama spontaniškumo, ir tik todėl, kad tausojau savo motinos nervus. Niekados nesikarsčiau į medžius, vaikinai manęs nevežiojo automobiliais, nedumdavau į paplūdimį, jei pakviesdavo draugai (kai jų turėdavau, o tai būdavo

retai, nes mano draugija jiems nebuvo smagi ir įdomi). Užaugau žvelgdama į viską mamos akimis. Jai labai nepatiktų, jei įkiščiau raktą į durų spyną ir sukčiau tol, kol ši trakstelėtų. Jai labai nepatiktų, jei dar kartą apsidairyčiau apleistoje statybvietėje, kur serenadas traukia tyliai šnarantys medžiai ir tolimas automobilių gausmas greitkelyje. Ji pasipiktintų matydama, kaip įžengiu vidun ir užveriu duris panirdama į tamsą. Viso to ji būtų nepakentusi, todėl taip ir padarau.

Langai užkalti lentomis miglotoje tolimoje praeityje, ir elektra, žinoma, atjungta, taigi iš užpakalinės kišenės išsitraukiau telefoną ir įjungiau žibintuvėlį. Jo spindulys siauras, trumpas, bet mane saugos, kad už ko nors užkliuvusi nesuklupčiau. Aplinkui pasišvietusi žibintuvėliu, supratau esanti fojė su išsikilnojusiu parketu, aukštomis lubomis, apsilaupiusiais karnizais, susiraičiusiais tapetais, kurių kampai apgailėtinais atsiknoję nuo dėmėtų sienų. Liūdnam kybo ir dulkių nugultas sulūžęs sienynas, nuo jo atsispindėjęs žibintuvėlio šviesai, sienos sužibo gausybe mažų kristalėlių. Man užgniaužė kvapą, o kai giliai į plaučius įkvėpiau dulkių, ėmiau kosėti ir lioviausi tik po kokios pusės minutės.

Ilgai stovėjau vidury fojė, mėgindama įsivaizduoti patalpą, kai ji tviskėjo visu grožiu, ir kaip ji atrodys po kelerių metų, kai ją restauruos Tomas su architektų grupe. Regint šią vietą tokią, nusmelkė jausmas, tarsi būčiau privilegijuota. Aplink mane vis dar slūgsojo nepagražinti, neliesti metų klodai.

Pasišviečiau žibintuvėliu. Vienoje pusėje prieš mane šakojosi koridorius, kitoje kilo laiptai. Suabejojau, ar jų pakopos mane išlaikys, todėl, nuslinkusi koridoriumi pro kelis tuščius kambarius, atsidūriau erdvioje indaujos patalpoje. Jos grindys išklotos grublėtomis plytelėmis, o prie vienos sienos kėpsojo milžiniška ketaus krosnis. Didelės kvadratinės plautuvės pilnos dumblo. Nuo lango buvo nuplėšta viena lenta, ir pro purviną stiklą pamačiau lauko laiptų apačią, o skersai kabojo įspėjimas: „PAVOJINGA, NESIARTINTI“. Sugniaužus kaltei, mane nukrėtė stiprus šiurpulis. Žinojau, kad reikėtų išeiti.

Grįžau koridoriu, perkirtau fojė, bet kai priėjau prie durų, paašškėjo, kad neišmanoma jų atidaryti. Šiapus jų nebuvo skylutės raktui, o vietoj rankenos styrojo metalinis strypelis. Dantimis sukandau telefoną, kad jis apšviestų nusikaltusias mano kojas, ir rankomis iš visų jėgų pasukau tą strypelį. Deja, jis išslydo iš raudonų paskaudusių plaštakų, nuo kurių sklido seno metalo kvapas.

Man suplazdėjo širdis, suvokus, kad esu užrakinta ir niekas nežino, kur aš. Galėčiau paskambinti Penei arba poniai Teit. Arba motinai – apie tai pagalvojusi, garsiai nusijuokiau, išsklaidydama vidinį nerimą. Išjungiau telefono žibintuvėlį, nenorėdama eikvoti baterijos, ir susimąščiau.

Juk šis pastatas tikrai didžiulis, todėl turėtų būti ir kitų išėjimų. Vėl nupėdinau koridoriu ir patikrinau, ar nėra durų tuščiuose kambariuose. Indaujos durys užkaltos. Koridoriaus gale radau dvi duris: prie vienos buvo galima laisvai prieiti, o kitos buvo po ilgu laiptų nuolydžiu. Paklebinau pirmąsias, bet jų rankena nė krust. Įkišau raktą, tačiau jis, pajudėjęs tik kokią milimetrą, daugiau nepasidavė. Tada pamėginau atrakinti antrąsias duris ir suvokiau padariusi didžiulę klaidą.

Įkišau raktą į spyną, ir jis trūktelėjęs pasisuko. Pastūmiau duris, bet jos nė iš vietos. Tada ėmiau jas stumti stipriau, ir duryse kažkas sutrinksėjo!

Mano pulsas gerokai pagreitėjo. Po pirmo trinktelėjimo pasigirdo antras, tada trečias, o stumiant duris toliau, jos dunkinėjo be paliovos, kol galų gale bumbtelėjo ant grindų. Įjungusi žibintuvėlį nedrąsiai dirstelėjau į patalpą, kuri pasirodė esanti sandėlis tokiomis žemomis lubomis, kad į jas kone rėmėsi galva. Išvydusi netvarką, sumojau, kad išgriaudama duris netyčia nuverčiau sunkų keraminį virtuvą, kuris atsitrenkė į seno stalo koją. Toji nulūžo, ir visi ant stalo sudėti daiktai – nedideli lagaminai, smulkių puošmenų dėžutės, knygos, lempos ir kiti reikmenys, kuriuos atpažinti buvo beviltiška, nugarmėjo krūvon ant grindų. Elektrinis virtuvos liko sveikas, bet visas arbatos servizas sudužo.

Susidūriau su dilema: ar turėčiau išseikvoti telefono bateriją nusikaltimo vietai apšviesti, kad galėčiau viską sutvarkyti ir paslėpti įkalčius, ar reikėtų paskambinti Penei, prisipažinti, ką padariau, ir iškęsti pažeminimą.

Nusprendžiau griebtis trečios galimybės: greitai apsitvarkyti, tada rasti Tomą, viską jam prisipažinti ir pasisiūlyti sumokėti už arbatos servizą. Gal ir už stalą. Jis pamanyt, kad esu kvaiša, bet tebūnie. Šiek tiek atlėgo; daugiau nebetroksiū to, ko negaliu turėti.

Padėjusi telefoną ant grindų, atrėmiau į sieną, kad gerai apšviestų darbo vietą. Stalo nebeįmanoma pataisyti, jo koja suknežinta. Surinkusi arbatos servizo duženą, subėriau anapus durų. Ištiesinau dėžutes, sukroviau lagaminus į stirtą, pakėliau šaukštus batams įauti, senų lempų detales, atliekamus durų rankenos bumbulus ir kuo tvarkingiau sudėjau nuošaly.

Tada paėmiau apverstą dėžę ir supratau spoksanti į seną gramofoną. Surūdiję spaustukai trijose pusėse ir nulūžusi rankenėlė piršo mintį, kad seniau jis buvo nešiojamas. Kai atsargiai jį pakėliau, pamačiau, kad gramfonui nukritus įtrūko jo šonas. Kai jį pastačiau ant grindų netoli telefono, žibintuvėlio šviesoje subolavo kažkas, pusiau paslėptas žiojinčiame plyšyje. Kyštelėjau ten pirštus ir ištraukiau vokų pluoštą, perrištą išblukusiu aksominiu kaspiniu.

Atrišusi kaspiną, ėmiau peržiūrinėti vokus. Visi be adreso, bet juose aiškiai buvo tekstas. Atverčiau vieno atlanką ir išėmiau šiugždančius geltonus lapus. Jie prirašyti ranka, sepijos rašalu, kuriuo buvo rašoma anuomet.

Mano mylimoji, kokia kankynė, kad negaliu ateiti pas tave šiandakt...

Meilės laišakai. Seni meilės laišakai. Staiga mano širdis suspurdėjo. Pavogiau raktą. Įsilaužiau į apleistą pastatą ir radau senus meilės laiškus. Pasijutau puikiai, buvau apsvaigusi, gyva. *Štai taip, mama.* Mane užliejo jaudulys, kokio dar neteko patirti, kai elgdavausi perdėm atsargiai. *Štai taip, tėti.* Atrišau kaspiną. *Štai taip, Adamai.* Bet džiaugsmą staiga ataušino nusmelkusi

kaltė. Kaip galėjau taip pagalvoti? Adamas nekaltas dėl visko, kas nutiko. Jis niekadęs nenorėjo mesti tokio šešėlio: niekas šioje žemėje nenorėtų mesti tokio šešėlio.

Pasidėjusi laiškų pluoštą prie telefono, iš visų jėgų stengiausi sutvarkyti sandėlį ir net atrėmiau į sieną sulūžusį stalą. Paskui įsidėjau laiškus į švarko kišenę ir išėjau, uždarydama duris už savęs. Pasišviesdama žibintuvėliu radau kelią atgal į indaujos patalpą, prie vienintelio neužkalto lango. Persisvėrusi per plautuvę, pamėginau kilstelėti lango rėmą. Jis mažumėlę pasidavė. Užsiropštusi ant suolo, įlipau į plautuvę, kur slūgsojo kokio pustrėčio centimetro storio dumblo sluoksniš, ir iš visų jėgų stumtelėjau rėmą aukštyn. Šis girgždėdamas pakilo. Atsivėrusi langui, padvelkė gairus vakaro oras. Išsikapanojusi laukan, užstūmiau langą, apėjau pastatą iš galinės pusės ir per automobilų aikštelę nužingsniau į gatvę. Kol buvau viduje, užslinko naktis. Atsistojusi po gatvės žibintu, nusipurčiau nuo batų purvą, bet pamačiau, kad drabužiai nugulti dulkių. Bergždžiai plekšnojant per juos, už nugaros supypsėjo automobilis. Atsi-grėžusi išvydau artėjančias priekines jo šviesas ir nuo gatvės žengiau ant drėgnos žolės. Automobilis sustojo greta manęs. Prie vairo sėdėjo Tomas.

– Pavėžėti? – paklausė jis su neryškiu akcentu.

Taip susigėdau, kad vos galėjau prasižioti.

– Aš... klausyk, man reikia apie kai ką pasišnekėt su tavimi. Jis kilstelėjo antakius ir šyptelėjo.

– Tada šok vidun. Važiuosim pas mane. Gyvenu čia pat.

Važiuosim pas jį. Atsidusau.

– Na, gerai.

Įsiropščiau į automobilį, mano kišenėje pūpsojo meilės laiš-
kai, ir kol įveikėm nedidelį atstumą iki jo namelio, nepratarėm
nė žodžio.

Mums prisiartinus prie verandos, užsižiebė apsaugos lem-
pa. Tikėjauši jį pasidomėsiant, ką veikia „Žaliajame SPA“, bet
jis tik kažką burbtelėjo apie malonią naktį, pasidžiaugė, kad
jam labai patinka čia, Žydruosiuose kalnuose, ir mestelėjo,

kad gyvenimas Kopenhagoje visiškai kitoks; sąmoningai jam atsakinėjau, bet mano protas pašėlusiai stengėsi sugalvoti, kaip prisipažinsiu jam, ką padariau.

Metęs raktus ant indaujos, Tomas nusivedė mane į virtuvę. Nusispyriau batus, nes ant jų vis dar galėjo būti prilipę purvo, mėginau nusibraukti dulkes.

– Ar galėčiau kuo nors tave pavaišinti? Arbata? Kakava? Kavos tau nesiuoysiu, juk dažniausiai tu ją verdi pati.

– Ne, ačiū.

– Išvirsiu kakavos. Tokios, kokią ruošia mano mama. Ji labai gardi.

Šyptelėjau.

– Ką gi, gerai, įtikinai.

– Sėskis ir klok, apie ką norėjai pasikalbėti su manimi.

Įsitaisiusi prie virtuvės stalo, žiūrėjau, kaip jis susiranda ke-
taus puodą ir pastato ant viryklės. Kai nusisuko pasiimti iš šal-
dytuvo pieno, taigi nematydama jo veido pasakiau:

– Šiandien kavinėje palikai vakarinio sparno raktą.

– Ak, štai kur jis prapuolė. Jo ieškodamas išgriozdžiau kon-
torą dukart.

– Nuoširdžiai atsiprašau. Įsimečiau jį į savo prijuostės kiše-
nę, tada paskambino mama ir... ji labai... uoliai mane prižiūri.

– Niekis.

– Ar... dažnai užsuki į vakarinį sparną?

Jis šliūkštelėjo į puodą pieno ir, kol šis šilo, prisėdo šalia
manęs.

– Retai. Kitą pusmetį ar metus darbai jame neplanuojami.

– O aš ten įsibroviau. – Tai pasakius, man širdis sudunksėjo
ausyse. Prisiminiau, kaip pažadinau Adamą iš kieto miego, ir
mama apšaukė mane. Tada pasijutau taip, kaip dabar. Pakliu-
vusi į rimtą bėdą.

Jis nusišypsojo.

– Išdykėlė.

– Dar blogiau. Negalėjau iš ten ištrūkti. Kai atidariau kitas du-
ris, paaiškėjo, kad patekau į sandėlį ir... nuverčiau kelis daiktus.

- Kokius daiktus?
- Daugybę jų. Sudaužiau seną arbatos servizą. Dieve, tikiuosi, jis nebuvo antikvarinis.
- Jis vis dar šypsojosi, ir tai mane kiek nuramino.
- Labai atsiprašau. Nesu pratusi taip elgtis, iš tiesų. Gyvenu laikydama griežtos moralės normų. Net negali įsivaizduoti, kokia esu dora. Nežinau, kas man užėjo.
- Gal neatsispyrei smalsumui? – Jis atsistojo ir priėjo prie viryklės pamaišyti pieno. – Nieko tokio. Nepadarei jokios žalos.
- Bet kai ką sudaužiau.
- Vakarinis sparnas iškraustytas jau seniai. Turbūt ten likę seni menkaverčiai blizgučiai. Jie tikrai nėra vienetiniai. Mesk tai iš galvos.
- Lengviau atsidusau.
- Tu labai geras.
- O tu manei, kad pulsiau tau grūmoti pirštu?
- Galbūt.
- Tik džiaugiuosi, kad nesusižeidei. Nežinau, ar mūsų draudimas būtų apmokėjęs tavo patirtą žalą.
- Nelindau arti laiptų.
- Tomas paėmė kakavą, medaus ir du didelius puodelius.
- Ir kaip iš ten išsikapstei?
- Nebuvo užkaltas vienas sandėlio langas.
- Sumani mergaitė. – Atnešęs puodelius jis vėl atsisėdo.
- Gurkstelėjau kakavos. Ji buvo šilkinio skonio, saldi.
- O Dievulėli, – tariau. – Nepaprastai gardu.
- Kai kitą kartą šnekėsiuos su mama, pasakysiu, kad ji tau patiko.
- Nusišypsojau ir prisiminiau laiškus.
- Pažvelk, – pasakiau, ištraukdama juos iš švarko kišenės ir pastumdama per stalą. – Radau sename nešiojamame gramofone.
- Ir kas juose rašoma? – Jis atsargiai nurišo kaspiną ir išlankstė vieną laišką. Po valandėlės šyptelėjo, ir mudviejų žvilgsniai susidūrė. – Meilės laiškai?

– Manau, taip. Užmečiau akį tik į vieną.

Tomas atsikrenkštė.

– *Mano mylimoji. Šiandien gulinėju įsauliau už teniso korto ir mintimis vėl esu su tavimi, kaip ir aną naktį, o mano burna pilna saldaus tavo prakaito lašų...* – Jis nusijuokė. – Negaliu šito skaityti garsiai. Perdėm seksualu.

Mano veidas nukaito, kai jis sulankstė lapą ir atidavė man laiškus.

– Pasilik juos. Bet bus geriau, jei atsiimsiu iš tavęs raktą.

– Ar tikrai galiu juos turėti?

– Primygtinai to reikalauju. Perskaityk juos visus ir glaustai papasakok, kas rašoma geriausiuose. Gal tau pavyks išsiaiškinti, kas juos siuntė ir kam jie skirti. Jeigu laišakai buvo paslėpti, gal slaptas buvo ir meilės ryšys. Gal netyčia aptikai paslaptį?

Nuo tos minties mano kūne pasklido maloni jaudulio šiluma. Arba susijaudinau, nes sėdėjau su Tomu prie virtuvės stalo, gurkšnodama jo mamos kakavą. Tai laimė.

Mudu ėmėm šnekučiuotis. Jis papasakojo apie savo motiną, aš – šiek tiek – apie savąją. Nebuvau pasirengusi jam iškloti viso savo gyvenimo istorijos. Ir ne todėl, kad tai būtų užtrukę per ilgai – būčiau galėjusi ją surašyti ant smeigtuko galvutės, – bet dėl to, jog norėjau, kad jis pirmiausia pažintų tikrąją mane.

Ir nesvarbu, kokia buvau iš tiesų. Iki šiol to nežinojau.

Jis pasiūlė man dar karštos kakavos. Labai troškau pasilikti, tačiau bet kada galėjo paskambinti mama, o aš nenorėjau šnekėtis su ja girdint Tomui arba nepaisyti jos skambučio ir vėl sukelti jai didžiulį nerimą.

– Verčiau jau eisiu, – pasakiau. – Bet ačiū tau.

– Ar reikia pavežti?

– Ne, gyvenu netoliese. Turiu butą už ponios Teit namo. Juk pažįsti tą senyvą poniją, nuolat užsukančią į kavinę?

– Taip, pažįstu. Kai pirmąkart atvykau į miestelį, vieną popietę ji buvo pasikvietusi mane išgerti arbatos.

Dabar mudu stovėjome verandoje. Naktiniai drugiai daužėsi į lempą.

– Ką gi, labanakt, – tariau.
– Penktadienį, – staiga leptelėjo jis. – Ar galiu tave nusivesti vakarienės?

Praslinko valandėlė, kol mano protas prisivijo širdį, didingu operiniu balsu jau traukiančią *Taip*.

– Penktadienio vakarą? Taip. Taip. Mielai.
– Puiku. – Jam aiškiai atlėjo. Jis plačiai šypsojosi. Man. Tai buvo neįtikėtina. – Užvažiuosiu tavęs šeštą?
– Taip. Būtų... gerai. Juk pamatysiu tave ryt rytą kavinėje?
– Kelioms dienoms išvykstu į Sidnėjų. Taigi...
– Taigi... – kvailai išsišiepiau. – Pasimatysim penktadienį vakare.

Gaubiama tamsos patraukiau namo, nesitverdama iš susijaudinimo. Suskambus telefonui, žinojau, kad tai mama, tačiau net nesudejavau.